

Kompetanseutvikling

Knut Hermstad, RVTS Midt og Venke A. Johansen, RVTS Vest

Krisekompetanse er mer enn tradisjonell psykosial kunnskap om traumatisering, sorg, krisereaksjoner osv. I en krisesituasjon vil tradisjonell, akademisk helsefaglig kunnskap være en bærebjelke i forståelsen av krisen og hvordan den skal møtes. Slik kunnskap lar seg imidlertid ikke anvende på en respektfull og god måte dersom den ikke integreres i en praktisk, erfaringsbasert kunnskap om hvordan krisesituasjoner skal håndteres. Denne kombinasjonen av teoretisk og erfaringsbasert kunnskap kan vi kalle krisekompetanse. Krisekompetanse er summen av helse- og sosialfaglig kompetanse, erfaring og praksisnær kunnskap fra arbeid med kriserammede mennesker. Fagpersoner som møter kriser i sin vanlige jobb og som derfor har spesiell erfaring og trening, vil være spesielt nyttige å ha med i et kriseteam.

Å arbeide med kriserammede er i stor grad å forholde seg til mennesker som opplever situasjoner som er svært uvanlige for dem det gjelder, som ofte utløser sterke, ukontrollerte følelser. Under og etter kritiske hendelser, kan selv velfungerende mennesker bli satt ut, i verste fall kan de for en tid miste evnen til å ta vare på seg selv. Kriseteamet har sin hovedoppgave i den umiddelbare situasjonen, på et tidspunkt da de rammede ikke er mottagelige for eller det er aktuelt med terapi. Likevel er god omsorg, informasjon, råd og assistanse påkrevet.

En av de viktigste utfordringene for medlemmer av et kriseteam er å tåle de sterke, noen ganger irrasjonelle følelsesuttrykkene som en krisesituasjon kan utløse. Denne evnen kan bli en kompetanse; om den utvikles gjennom refleksjon, bearbeidelse og veiledning. Medlemmene må få anledning til å øve seg i å ta imot sterke inntrykk og håndtere disse på en god måte.

Det er særlig fire kompetanseutviklingstiltak kriseteamene bør prioritere:

1. Veiledning er et av de viktigste kompetansetiltakene for et kriseteam. Veiledning gir anledning til refleksjon, ettertanke og systematisering av kunnskap.

2. Øvelser er en grunnpilar i kriseteamets kompetanseutvikling. Det er viktig at teamet øver sammen med innsatsenhetene når kommunen holder beredskapsøvelser, og at det blir lagt opp realistiske scenarier som gjør at teamet får trent på reelle situasjoner. Scenariene bør være laget slik at det blir mulig å evaluere kvaliteten på innsatsen.
3. Evaluering i etterkant av både hendelser og øvelser er viktig. Evaluering kan skje i form av egen refleksjon og bedømmelse i teamet, eller ved å systematisere tilbakemeldinger fra samarbeidspartnere, berørte og andre. Særlig er tilbakemeldinger fra berørte viktig. Derfor bør brukerperspektivet inngå både i planlegging av kommunens psykososiale oppfølging og i evalueringsarbeidet. Det er også viktig at planene oppdateres og justeres i tråd med ny kunnskap, erfaring og evalueringer.
4. Deltagelse på kurs og fagutviklingstiltak. En viktig motivasjon for å jobbe i kriseteam er muligheten for å bli tilført ny kunnskap på områder teammedlemmene opplever som viktige. Ved å øke kunnskapen om kriser og katastrofer, kan kvaliteten på annet arbeid teammedlemmene utfører også bli bedre. Deltagelse på kurs og konferanser oppleves som en verdsetting og en anerkjennelse, noe som motvirker sviktende motivasjon og utbrenning. Det vil i sin tur skape økt slitestyrke og bidra til stabile teammedlemmer.